

TOELICHTING

Brussel, 29 april 2014

Beperkende maatregelen van de Unie

Sancties zijn instrumenten van de Unie om de doelstellingen van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) te bevorderen, namelijk vrede, democratie en de eerbiediging van de rechtsstaat, de mensenrechten en het internationaal recht. Zij behoren stevast tot een alomvattende beleidsmatige benadering waarvan ook de politieke dialoog en aanvullende inspanningen deel uitmaken.

Sancties van de Unie zijn niet bedoeld om te bestraffen, maar om een verandering teweeg te brengen in het beleid of de activiteiten van het land, de entiteiten of de personen voor wie zij bestemd zijn. Maatregelen zijn derhalve altijd gericht op dit soort beleid of activiteiten, op de middelen om die uit te voeren en op degenen die ervoor verantwoordelijk zijn. Tezelfdertijd doet de Unie er alles aan om de negatieve gevolgen voor de burgerbevolking of voor legitieme activiteiten tot een minimum te beperken.

De Unie voert alle sancties uit die door de VN worden opgelegd. Bovendien kan de Unie de sancties van de VN aanscherpen met striktere en bijkomende maatregelen. Tot slot kan de Unie, wanneer zij dat nodig acht, besluiten om autonome sancties op te leggen.

Vaststelling en inwerkingtreding

De Raad legt beperkende maatregelen van de Unie op door middel van een met eenparigheid van stemmen vastgesteld GBVB-besluit. In dat besluit worden alle opgelegde maatregelen vermeld, maar om de rechtsgevolgen van de maatregelen volledig effect te laten sorteren, kan aanvullende wetgeving nodig zijn.

Bepaalde sancties, zoals een wapenembargo of reisverbod, worden rechtstreeks door de lidstaten uitgevoerd. Voor die maatregelen volstaat een besluit van de Raad. Dat besluit is rechtstreeks bindend voor de lidstaten van de Unie.

Economische maatregelen, zoals een bevrozing van tegoeden en een uitvoerverbod, zijn een bevoegdheid van de Unie en vergen daarom afzonderlijke uitvoeringswetgeving in de vorm van een verordening van de Raad, die rechtstreeks bindend is voor de burgers en het bedrijfsleven van de Unie. De verordening, die wordt vastgesteld op basis van een gezamenlijk voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid en de Europese Commissie, bevat de nadere omschrijving van de precieze reikwijdte van de maatregelen en hun uitvoering waartoe de Raad heeft besloten. De verordening treedt doorgaans in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad.

P R E S S

Frequente maatregelen

- Wapenembargo

Een wapenembargo heeft normaliter betrekking op de verkoop, de levering en het vervoer van de goederen die op de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen zijn vermeld (voor de meest recente versie, zie: [gemeenschappelijke lijst van militair materieel](#)). Normaal valt ook de bijbehorende technische en financiële bijstand onder het verbod.

Daarnaast kan een uitvoerverbod worden opgelegd voor uitrusting die voor binnenlandse repressie gebruikt wordt, bijvoorbeeld politie-uitrusting die niet op de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen is vermeld. Voorbeelden zijn: met waterkanonnen uitgeruste voertuigen, voertuigen voor het vervoer van gevangenen, prikkeldraad en helmen en schilden voor oproerbeheersing.

De Raad kan ook de uitvoer van producten voor tweeërlei gebruik naar specifieke landen verbieden, bijvoorbeeld van producten die zowel voor civiele als voor militaire doeleinden kunnen worden gebruikt, zoals vermeld op de EU-lijst van producten voor tweeërlei gebruik (zie: [bijlage I bij Verordening \(EG\) nr. 428/2009](#)).

- Bevriezing van tegoeden

Een bevriezing van tegoeden heeft betrekking op tegoeden en economische middelen die eigendom zijn van of onder de zeggenschap vallen van de betrokken personen of entiteiten. Een bevriezing impliceert dat tegoeden zoals baar geld, cheques, bankdeposito's, effecten, aandelen en dergelijke niet benut, verplaatst of verkocht mogen worden. Evenmin kunnen alle andere materiële of immateriële activa, waaronder vastgoed, worden verkocht of verhuurd.

Ook het verbod op het verschaffen van middelen aan de betrokken entiteiten en personen valt onder een bevriezing van tegoeden. Dit houdt in dat burgers en bedrijven van de Unie aan de betrokkenen geen betalingen mogen doen of goederen en andere activa mogen leveren. Met de aangewezen bedrijven en personen kunnen immers wettelijk geen handelsverrichtingen plaatsvinden.

In bepaalde gevallen kunnen de bevoegde nationale autoriteiten via uitzonderingen afwijken van de bevriezing van tegoeden, bijvoorbeeld om basisbehoeften (zoals voeding, huur, geneesmiddelen of belastingen) te lenigen of om redelijke juridische vergoedingen te betalen.

- Visum- of reisverbod

Aan personen die onder een reisverbod vallen zal aan de buitengrenzen van de Unie de binnenkomst worden geweigerd. Als voor de binnenkomst in de Unie een visum is vereist, zal aan personen die onder deze toelatingsbeperkingen vallen, geen visum worden afgegeven.

Een lidstaat kan door sancties nooit worden verplicht om eigen onderdanen de toegang te weigeren. Indien een burger van de Unie onder een reisverbod valt, moet zijn eigen land hem op basis van de nationale wettelijke bepalingen toegang verlenen.

Daarnaast geldt dat de lidstaten uitzonderingen op het reisverbod kunnen toestaan wanneer zij gastland zijn voor een internationale intergouvernementele organisatie, voor een VN-conferentie of voor de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa.

Waar zijn de sancties van de Unie van toepassing?

Sancties zijn gezien hun aard bedoeld om politieke gevolgen te hebben in derde landen. Toch zijn beperkende maatregelen van de Unie uitsluitend van toepassing binnen het rechtsgebied van de Unie, met andere woorden:

- op het grondgebied en in het luchtruim van de Unie,
- op onderdanen van de Unie, ongeacht of zij zich binnen of buiten de Unie bevinden,
- op bedrijven en organisaties die zijn opgericht naar het recht van een lidstaat, ongeacht of zij binnen of buiten de Unie zijn gevestigd. Dat geldt ook voor filialen van uniale bedrijven in derde landen,
- voor handelsactiviteiten die geheel of ten dele in de Unie worden verricht en
- aan boord van vlieg- of vaartuigen die onder de rechtsbevoegdheid van een lidstaat vallen.

De Unie stelt geen wetgeving vast waarvan de extraterritoriale toepassing in strijd is met het internationaal recht. Kandidaten voor toetreding tot de Unie worden stelselmatig verzocht zich aan te sluiten bij de beperkende maatregelen van de Unie.

Rechtsmiddelen

Wanneer de Raad tegoeden bevriest of een reisverbod oplegt, stelt hij de betrokken personen en entiteiten in kennis van de maatregelen die tegen hen worden genomen. Tezelfdertijd informeert hij hen over de beschikbare rechtsmiddelen. Zij kunnen aan de hand van opmerkingen over de vermelding van hun naam op een lijst de Raad verzoeken zijn beslissing opnieuw in overweging te nemen. Zij kunnen tegen de maatregel ook beroep instellen bij het Gerecht van de Europese Unie.
